

за факти корупції (22%), доводити корупційні справи до суду і вироку (21%) та викоринити корупцію в судовій системі (14%).

Натомість тільки 5% опитаних заявили, що законопроект про деолігархізацію може зменшити рівень корупції в Україні.

Майже третина українців (28%) не вірять в ефективність цього закону і вважають, що він ні до чого не приведе, адже має декларативний характер.

Ще 15% опитаних вважають, що основним результатом закону про деолігархізацію, в разі його ухвалення, стане перерозподіл ресурсів та поява нових олігархів. На думку 10% українців завдяки цьому закону влада отримає інструмент впливу на великий бізнес.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воронянський О. В., Зайончковський Ю. В. Політична філософія в умовах кризи традиційної методології: глухий кут чи гносеологічний прорив //Гуманітарний часопис. – 2018. – №. 3. – С. 39-51.. Kobelieva D., Moisieiva N., Omelchenko H. Capitalism and modern society in the historical and philosophical concept of YN Harari. – 2020.
2. Lohvynenko Y. S. Історія держави і права України: практикум. – 2017.
3. Моїсєєва Н. І., Омельченко Г. Ю. Комунікаційна діяльність в структурі соціально-комунікаційного знання. – 2017.
4. Пилипенко С. Г. Модуси сучасної культури в інформаційному просторі / С. Г. Пилипенко // Сучасне суспільство. — 2013. — Випуск 1. — С. 120–128.
1. 5.Стан національної безпеки України в сучасній геополітичній ситуації RUL : https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/vonsonovych_stan.pdf#
2. 6.Українці не вірять в ефективність закону про деолігархізацію – опитування: RUL<https://fakty.com.ua/ua/ukraine/suspilstvo/20210921-ukrayintsi-ne-viryat-v-efektyvnist-zakonu-pro-deoligarhizatsiyu-opytuvannya/#>
7. Voronyansky O. Systemic risks of destabilization of social systems of post-industrial society in the context of economic crisis and war. – 2022.

*Довбиш Вікторія Олександрівна
Науковий керівник – канд. іст. наук, доц. Гончарова О.С.
Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди*

РОЗВИТОК ОСВІТИ У МІСТІ ВОВЧАНСЬКУ В ХІХ СТОЛІТТІ

Розповсюдженню освіти сприяла діяльність церкви. Так в кінці ХVІІІ ст. при храмі Святителя Миколая було відкрито церковно-приходську школу. Згодом така ж школа була відкрита й при храмі Обрізання Господня. Вони надавали елементарну освіту і навчали закону божому, читанню, письму,

основам арифметики. Церковнопарафіяльні школи у 1885 р. отримали програми, складені Синодом. В особливий предмет виділялася церковнослов'янська грамота, що викладалася протягом всього курсу навчання. Рішенням Святійшого Синоду від 28 жовтня – 4 листопада 1898 р. і за височайшим повелінням в 1898/1899 навчальному році було встановлено в однокласних церковнопарафіяльних школах трирічний курс навчання замість дворічного, що зблизило заклади духовного відомства з міністерськими народними училищами. Вся система шкільного навчання і весь устрій церковно-шкільного життя спрямувалися на те, щоб вселяти дітям страх божий і розвивати у них почуття глибокої любові та благоговіння до Бога, царя і вітчизни.

Діяли в місті й два однокласних училища, що входили до відомства народної освіти. В народних школах затвердженої міністерством програми навчання не було, існували лише орієнтовні навчальні плани. Лише наприкінці ХІХ ст. Міністерство визнало можливим надрукувати загальні програми для однокласних та двокласних училищ, якими рекомендувало користуватись. У відповідності до навчального плану учні вивчали закон божий, церковнослов'янську грамоту, російську мову (читання, письмо, граматики), арифметику і в невеликому обсязі співи. По закінченню учні мали право вступати до учительської семінарії.

Мешканці міста Вовчанська мали можливість отримати й нижчу освіту третього ступеня. Для цього в місті відкривається вчительська семінарія. Цей учбовий заклад давав поглиблені знання з основ предметів. Керівництво ним покладалося на штатного смотрителя. За своєю структурою семінарія була трикласною. Вона надавала знання як з гуманітарних, так і математичних наук. Кількість недільних уроків (20 годин на тиждень) в семінарії визначалася міністерськими планами і програмами. Однак звичною практикою для цього навчального закладу було розширення меж міністерських програм і викладання іноземних мов, ручної праці, садівництва і городництва, гімнастики тощо. Утримувалася семінарія в основному на кошти державного казначейства (більш ніж на 70 %), а також за рахунок плати за навчання (біля 25 %) та благодійництва приватних осіб. Певну матеріальну допомогу надавали їм також органи місцевого самоврядування та громадські організації. Значним чином справами жіночої гімназії опікувалася донька статського радника Ганна Колокольцова. У 1877 р. міністерство народної освіти підготувало програми для міських шкіл з усіх обов'язкових предметів учбового курсу, які збереглися без змін до початку ХХ ст. Тут вивчалися закон божий, читання і письмо, російська мова та старослов'янське читання, арифметика, практична геометрія, малювання та креслення, вітчизняна історія та географія, природознавство. Учительська семінарія була оснащена бібліотекою. В ній було обладнано кабінети – природничий, малювання, фізики, креслення тощо.

У 1870-х - 1880-х роках, у рамках політики царського уряду в галузі освіти, широкого розповсюдження набули спеціальні середні учбові заклади. В

них учні одержували не тільки середню освіту, а й здобували професію. У Вовчанську до таких учбових закладів належали: ремісниче та реальне училище, комерційне училище, землеробська школа. Учбові заклади такого типу відкривалися за ініціативою окремих товариств, які і виділяли кошти на їх утримання. Так, наприклад, відкриття ремісничого училища у 1890 році, було зініційоване губернським земством, яке виділило для цього 3000 карбованців та міською управою, яка виділила 200 карбованців. Училище мало такі відділення: слюсарно-механічно-ковальське, столярне та чугуноливарне. Максимальна кількість учнів на всіх відділеннях становила 100 осіб. Учбовий план таких навчальних закладів складався відповідно до статуту реальних училищ 1872 року. На відміну від учбового плану класичних гімназій, курс реальних училищ був пристосований до вимог практичного життя. Навчання тривало 6-7 років. Тут не вивчали стародавніх мов, значно ширшим був курс з математики, фізики, викладалось природознавство, нові мови. Більша увага приділялась малюванню і кресленню. Російська мова, література, історія, географія викладалися в тому ж обсязі, що і в класичних гімназіях. Перші 4 класи училища давали учням неповну середню освіту. Учні, які закінчили чотири класи реального училища одержували права вільноозначених 2-го розряду і мали право, склавши іспит, вступити до юнкерського училища. П'ятий клас надавав учням закінчену освіту: учні, що його закінчили мали право вступу до технічних училищ. У 5-му та 6-му класах відкривались комерційні відділення. На них здобували професійну освіту ті учні, яким важко давались математичні науки. На цих відділеннях готували майбутніх бухгалтерів, конторщиків та інших службовців по торговій частині. У 7-му класі навчались ті, хто відмінно навчався на протязі всього курсу і мріяв вступити до технічного вузу. Вовчанські середні технічні училища користувалися великою повагою серед населення міста. Це були учбові заклади, доступні для навчання в них широких верств міського і сільського населення. Число учнів в училищах з кожним роком збільшувалось.

Середню освіту у місті мали можливість отримати і жінки в жіночій гімназії. Це був приватний учбовий заклад, тому його матеріальне становище було поганим. Вона не отримувала від держави штатних сум, а існували лише за рахунок пожертвувань та плати за навчання. У гімназії усі учбові предмети розподілялися на обов'язкові і необов'язкові. До обов'язкових предметів відносились: закон божий, російська мова і словесність, арифметика і початкова геометрія, географія, історія, природознавство, фізика, чистописання, рукоділля. До необов'язкових предметів віднесені: французька і німецька мови, малювання, музика, співи, танці.